

УДК 332.143:330.341.1:334.02(477.74)

ФОРМУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ БАЗИ ДЛЯ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНО- АКТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ

С.В. Філіппова, О.А. Григор'єва

Одеський національний політехнічний університет

Н.М. Селіванова

Одеський державний аграрний університет

Ключові слова: інновації, інноваційно – активні підприємства, інноваційна політика, регіон, обліково – аналітичне забезпечення.

Анотація. Розглянуто сучасний стан інноваційно – активних підприємств регіону. Проаналізовані статистичні дані із зазначеної проблематики. Виявлені найбільш перспективні галузі промисловості, підприємства яких займаються запровадженням інновацій у свою діяльність. В результаті, запропоновані перспективні напрямки розвитку інноваційного потенціалу області.

Вступ. Зміна взаємозв'язку науки, технологій та економічного зростання є однією з важливих характеристик сучасної економіки. Вибір України на користь формування інноваційної моделі розвитку з метою створення сильної, конкурентоспроможної та високотехнологічної держави є неможливим без синхронного інноваційного розвитку підприємств. Отже, для створення успішної розвиненої економіки в цілому, актуальним питанням сьогодення є дослідження тенденцій формування носіїв інноваційних ідей та їх комерціалізації в регіонах України зокрема.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз існуючих публікацій показав, що питання формування й проведення дієвої інноваційної політики в регіоні у достатній мірі висвітлено в роботах українських науковців: В.М. Геєць, Б.М. Данилишин, В.А. Ізюмська, Л.Г. Чернюк, М.І. Фашчевський, А.Н. Фолом'єв та інші [1; 2; 3; 4]. Натомість, низку питань розвитку інноваційно-активних підприємств тільки починають активно вивчати. Зокрема, це стосується обліково-аналітичного забезпечення інноваційного процесу на підприємстві, інноваційного розвитку підприємств у регіоні, формування сучасної інтерактивної інформаційно-аналітичної бази для планування та прогнозування інноваційного розвитку та ін.

Тому, метою статті є дослідження низки показників щодо стану та шляхів розвитку інноваційно-активних підприємств Одеської області як інформаційних носіїв та можливих майбутніх показників, що формуватимуть таку базу.

Результати досліджень. За останні роки Одеса стала одним із головних ділових центрів держави з розвинутою ринковою інфраструктурою, активною зовнішньоекономічною діяльністю і масштабним ринком ділових послуг – інформаційних, консультаційних, кредитно-фінансових, страхових, маркетингових. Це крупний центр рекреаційного господарства і туризму, регіональний центр освіти, спеціалізованих медичних послуг, науки, культури, науково-технічної інформації, розвинутої паливної, харчової, легкої промисловості, машинобудування.

А згідно із Програмою соціально-економічного розвитку міста Одеса [5] науково-технічний інноваційний комплекс визначає найважливіші народногосподарські функції регіону та є одним із головних пріоритетів розвитку міста. Тому вкрай потрібно формувати сучасну інтерактивну інформаційно-аналітичну базу для планування та прогнозування інноваційного розвитку.

Основою формування такої бази є статистична інформація, що може відобразити та розкрити зміст стадії розвитку, на якій знаходяться новатори одного з найперспективніших регіонів країни. Які дані може надати така інформаційно-аналітична база, видно з результатів типового аналізу.

Із наведених даних Головного управління статистики в Одеській області [6; 7], можна зробити висновок, що питома вага підприємств, які займалися та впроваджували у

свою діяльність інновації у 2008 році, порівняно із 2000-м, зросла на 6,6% та 6,5% відповідно. Але, порівняно з 2006 роком, у 2007 році питома вага підприємств, що займалися інноваціями скоротилася на 3,2%, та у 2008 році залишилася на цьому ж рівні (табл. 1).

Таблиця 1. Інноваційна активність підприємств Одещини

Роки	Питома вага підприємств, %*	
	що займалися інноваціями	що впроваджували інновації
2000	4,8	3,3
2001	5,2	3,0
2002	13,3	9,3
2003	15,3	8,4
2004	10,8	6,4
2005	12,9	8,4
2006	14,6	12,4
2007	11,4	10,9
2008	11,4	9,8

* Вказується питома вага підприємств в загальній кількості промислових підприємств

На нашу думку, це можна пояснити політичною ситуацією в країні, а також тим, що інноваційний розвиток гальмують суперечливе законодавство, що регулює інноваційну сферу, та відсутність механізмів державної підтримки інновацій.

За даними таблиці 2 бачимо, що фінансування інноваційної діяльності має позитивну тенденцію до збільшення та відбувається, в основному, за рахунок власних коштів підприємств. Таким чином, в Україні сучасна наукова та інноваційна діяльність практично живе власним життям.

Таблиця 2. Джерела фінансування інноваційної діяльності, тис. грн.

Роки	Загальна сума витрат	У тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2000	3103,8	3103,8	-	-	-
2001	32524,9	23614,9	-	-	8910,0
2002	62358,3	44897,6	8,0	12607,8	4844,9
2003	31061,5	25098,1	-	-	5214,4
2004	173521,5	167960,7	-	-	5560,8
2005	110684,1	99167,2	797,9	-	10719,0
2006	128993,8	114353,2	800,0	-	13840,6
2007	741152,6	735214,2	2852,8	-	3085,6
2008	272492,8	226632,2	10296,3	21540,6	14023,7

Найбільш сприятливими для інновацій є підприємства харчової промисловості та переробки сільськогосподарської продукції, а також підприємства машинобудування, хімічної промисловості, металургії та обробки металу. За даними Головного управління статистики в Одеській області, інноваційною діяльністю та нововведеннями у 2008 році займалися усі нафтопереробні підприємства. За іншими видами – частка варіювалась між підприємствами хімічної та нафтохімічної промисловості, а також целюлозно-паперової [6]. Найбільша кількість інноваційно-активних підприємств розташована: у м. Одеса, у Балтському та Овідіопольському районах, у м. Білгород-Дністровському та його районі, Біляївському, Білозерському районах та м. Теплодар.

Отже, інноваційні підприємства Одеського регіону можна визначити, як такі, що активно та планомірно розвиваються. Чітко виражені окремі галузі, які є явними лідерами за впровадженням інновацій у свою діяльність та можуть взяти на себе провідну роль у розвитку економіки, а згодом й зайняти ключові місця в її структурі.

У базі даних треба відображати альтернативні та перспективні напрями розвитку інноваційних підприємств регіону, до яких можна віднести [8]:

- нарощування потужностей активних інноваторів за рахунок подальшого

технічного переозброєння та розширення своєї частки на ринку шляхом витіснення «інноваційно-неактивних» підприємств;

- створення механізмів ефективного просування товарів, робіт та послуг регіональних виробників на світовий ринок;

- розробка програм залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в інноваційно-активні підприємства регіону;

- збереження і розвиток людського капіталу науково-технічного потенціалу регіону з метою поступового скорочення «відтоку мозків» закордон;

- формування бізнес-інкубаторів та подальший розвиток вже існуючих на базі вищих навчальних закладів, наукових установ та за участі органів регіонального управління, що забезпечуватимуть «швидкий старт» та комфортні умови для розвитку нових інноваційних підприємств.

Висновки. На сьогоднішній день інноваційно-активні підприємства такої перспективної та стратегічно важливої області, як Одеська, потребують подальшої підтримки, розвитку та зміцнення своїх позицій з метою створення інноваційної моделі економіки. Завдання інформаційно-аналітичного забезпечення їх інноваційного розвитку полягають у пошуку раціональних співвідношень між категоріями часу, ризику та кінцевими результатами діяльності, рівнем ресурсного забезпечення і можливостями примноження та ефективного використання потенціалу розвитку підприємства. При цьому має забезпечуватися фінансова стійкість і висока інвестиційна привабливість підприємства. Саме тому сучасна інтерактивна інформаційно-аналітична база може стати корисною для планування та прогнозування інноваційного розвитку

Література

1. Геєць В.М. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєць, В.П. Семиноженко. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.

2. Регіональні проблеми науково-технічного розвитку України / За наук. ред. Б.М. Данилишина. – К.: Рада по вивченню продуктивних сил України, 1998. – 180 с.

3. Данилишин Б.М. Соціально-економічні проблеми розвитку регіонів: методологія і практика / Б.М. Данилишин, Л.Г. Чернюк, М.І. Фащневський; за ред. д.е.н., проф., чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина. – Черкаси: ЧДТУ, 2006. – 315 с.

4. Ізюмська В.А. Державна підтримка розвитку інноваційних процесів на державному та регіональному рівнях/ В.А. Ізюмська // Економіка та держава. – 2007. - №10. – С. 78-79.

5. Програма соціально – економічного розвитку міста Одеса/ Офіційний сайт міста Одеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.Odessa.UA>.

6. Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>

7. Статистичний збірник «Промисловість Одеської області»/ Головне управління статистики в Одеській області; за ред. Т.В. Копилової. – О., 2008. – 168 с.

8. Філіппова С.В. Сучасний стан та перспективи розвитку інноваційно-активних підприємств Одеського регіону/ С.В.Філіппова, О.А. Григор'єва // Матеріали XI Міжнародної наук.-практ. конференції « Соціально-економічні проблеми регіонального розвитку». - Дніпропетровськ: Іма-прес, 2009. - С.305-307.

Філіппова С.В., Селиванова Н.Н., Григор'єва О.А. **Формирование интерактивной информационно – аналитической базы для планирования и прогнозирования развития инновационно – активных предприятий Одесского региона**

Аннотация. Рассмотрено современное состояние инновационно - активных предприятий Одесского региона. Проанализированы статистические данные по указанной проблематике. Выявлены наиболее перспективные отрасли промышленности, предприятия которых занимаются внедрением инноваций в свою деятельность. В результате, предложены перспективные направления развития инновационного потенциала области.

Ключевые слова: инновации, инновационно – активные предприятия, инновационная политика, регион, учетно – аналитическое обеспечение.

Filippova S.V., Selivanova N.N., Grigor'eva O.A. **Forming of interactive informatively – analytical base of planning and prognostication of development of innovative – active**

enterprises of the Odessa region

Summary. The modern state of innovative – active enterprises of region is considered. Statistical information from noted problem is analyzed. Found out the most perspective industries of industry, the enterprise of which are engaged in introduction of innovations in the activity. As a result, perspective directions of development of innovative potential of area are offered.

Key words: innovations, innovative – active enterprises, innovative policy, region, registration – analytical providing.